

	ПОЛІТОЛОГІЯ
	<p>Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: всі Курс навчання: 2 (весняний) 2025-2025 навч. року Кількість кредитів: 3, 90 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 35, щотижнево за розкладом</p>

СИЛАБУС

Викладачі:	Кандидат політичних наук, професор Ніколаєва Майя Іванівна
Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/polit/staff/478-staff6
Посилання на профіль викладача	Кандидат політ.н., доцент Милосердна Ірина Михайлівна https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/polit/staff/5881-miloserdna-irina-mikhajlivna
Кафедра:	політології
Контактна інформація:	nikolaeva.mayya@onu.edu.ua i.myloserdna@onu.edu.ua

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою дисципліни є формування у здобувачів комплексного уявлення про закономірності розвитку політичної сфери суспільства, сучасні політичні інститути, їх пристрій і функціонування; сутності та динаміці політичного процесу, його суб'єктах; політико-правове положення особи в суспільстві на засадах рівних можливостей та ліквідації всіх форм дискримінації, способах і формах її участі в політичному житті.

Завданнями дисципліни є:

- засвоєння найбільш фундаментальних проблеми політичної теорії, які пов'язані з питаннями участі населення в політичному житті і формами такої участі, взаємовідносинами держави, права і суспільства, роллю особи в політичному процесі, природою влади;
- оволодіння знаннями щодо порівняльного аналізу політичних систем і політичних режимів на предмет виявлення умов їх виникнення, специфіки і умов їх стабільності(нестабільності), причому особлива увага приділяється правовим аспектам виділення і функціонування різних режимів;
- оволодіння знаннями щодо структури і функцій окремих інститутів політичної, державної влади в цілях, передусім, виявлення залежностей між конкретно-історичними, політичними, соціокультурними і іншими особливостями країни(регіону);
- ознайомити із основними учасниками, акторами політичного життя;
- вироблення навиків щодо самостійного аналізу особливостей динамічної сторони політики – політичного процесу.

Пререквізити: базова середня освіта.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен :

ЗНАТИ: предметну область та базову специфіку політичної науки, основні джерела формування політичних уявлень та концептів, основні підходи до вивчення об'єкту політичного дослідження

ВМІТИ: використовувати базовий категорійно-понятійний апарат політології; пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах на підставі вивченого матеріалу; застосовувати політологічне мислення для самостійного аналізу особливостей динамічної сторони політики – політичного процесу.

ВОЛОДІТИ: навичками чіткого оперування понятійно-категоріальним апаратом, методикою формулювання та обґрунтування базових положень політологічного дискурсу.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год. д.ф.н. /6 год. з.ф.н.) та практичних (14 год. д.ф.н. / 4 год. з.ф.н.), організації самостійної роботи здобувачів (60 год. д.ф.н. /80 год. з.ф.н.).

Зміст навчальної дисципліни

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Вступ. Предмет, мета та завдання курсу. Політика як суспільне явище	Знати і розуміти об'єкт та предмет політології, категорії, принципи, методи та функції політології. Визначати сутність політики: основні теоретичні підходи (субстанціональний, інституціональний, соціологічний, телеологічний, конфліктний і консенсусний). Суб'єкт і об'єкт політики. Знати структуру, типологію та функції політики.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 2. Політична влада	Знати і розуміти основні теорії політичної влади. Знати поняття, ознаки, структуру, форми реалізації та типологію політичної влади. Знати і розуміти легальність та легітимність політичної влади. Знати і розуміти сутність кризи легітимності політичної влади: шляхів її подолання.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 3. Політична система суспільства. Політичні режими	Знати і розуміти основні теоретичні моделі політичних систем (Д. Істон, Г. Алмонд, К. Дойч). Знати структурні компоненти, типологію та функції політичної системи. Знати та розуміти сутність та сенс поняття політичний режим. Знати сутність та вміти визначати особливості політичних режимів.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 4. Держава як основний політичний інститут	Знати і розуміти концепції виникнення держави та підходи до її вивчення. Знати та характеризувати форми правління та форми адміністративно-територіального устрою держави. Знати поняття, основні риси та інститути громадянського суспільства.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 5. Політичні партії та партійні системи	Знати і розуміти сутність, різновиди, методи впливу на владу суспільно-політичних об'єднання громадян. Знати поняття, ознаки, типології та функції політичних партій. Вміти виокремлювати умови виникнення політичних партій. Знати сутність партійних систем та виокремлювати їх особливості.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 6. Політична еліта та політичне лідерство	Знати і розуміти теорії еліт та лідерства. Знати поняття «політична еліта» та «політичне лідерство». Знати і давати характеристику типам політичних еліт. Функції політичної еліти. Знати та розуміти типи та стилі політичних лідерів.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 7. Вибори та виборчі системи	Знати і розуміти сутність виборів та виборчих систем. Знати та аналізувати види виборів та виборчих систем. Розуміти сутність виборчої кампанії.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 8. Політичні	Знати і розуміти зміст поняття та властивості	Підготовка

процеси. Модернізація та демократизація суспільства	політичного процесу. Знати і розуміти феномени реформа, революція, переворот, трансформація: їх взаємовідношення. Знати різновиди політичної участі у сучасній політиці.	доповіді та презентації
Тема 9. Політична свідомість. Особа і політика	Знати і розуміти політичну свідомість як відображення буття політичного життя. Вміти визначати сутність, структуру, рівні і типи політичної свідомості. Знати сутність політичної ідеології та вміти визначати особливості ідеологічних течій.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 10. Політична культура суспільства	Знати поняття «політична культура» та визначати його загальну характеристику. Знати та вміти аналізувати форми і рівні політичної культури. Знати проблеми формування політичної культури та визначати стан політичної культури в сучасній Україні.	Підготовка доповіді та презентації
Тема 11. Світова політика	Знати і розуміти поняття, особливості та принципи світової політики. Знати сутність та системи міжнародних відносин та вміти визначати її суб'єктів та основні види міжнародних відносин. Знати та аналізувати місце України в сучасній світовій політиці та системі міжнародних відносин.	Підготовка доповіді та презентації

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

- Бжезінський Зб. Велика шахівниця ; пер. Олена Фешовець. Харків : Фабула, 2018. 288 с.
- Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. Олександр Погорілий. К: Основи, 1998. 534 с URL : <http://litopys.org.ua/weber/wbs.htm>
- Геополітика [Електронний ресурс] : навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / упоряд.: І. Милосердна ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Юридича література, 2023. 92 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.25662>
- Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.
- Гуманітарний дискурс: політика, управління, влада : кол. монографія / НУ "ОЮА", Ф-т правової політології та соціології ; за ред. : О. А. Івакіна, І. В. Шамши, Д. В. Яковлева. Одеса : Гельветика, 2015. 467 с.
- Литвин В. С. Політичні режими сучасності : інституційні та процесуальні виміри аналізу : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 632 с.
- Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25295/1/2020-Кузь%20О%20М%20Коротков%20Д%20С%20Михайличенко%20Д%20Ю%20та%20ін.pdf>
- Міжнародні відносини та світова політика: підручник : рекомендовано МОН України / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; за ред. В. А. Манжоли. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Знання, 2014. 663 с.
- Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
- Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів /І.М. Коваль (керівник авт. колективу), Л.О. Ануфрієв, О.І. Брусиловська та ін. Харків: Фоліо, 2012. 414 с.
- Політологія [Електронний ресурс] : методичні вказівки до вивчення навч.дисц. для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Право»

спеціальності 081 «Право» / уклад. М.І.Ніколаєва. – Одеса : ОНУ імені І.І. Мечникова, 2023. – 57 с.

Попков В.В. Хорошилов О.Ю. Політична наука: західні тренди розвитку і українська специфіка. Одеській національний університет ім І.І. Мечникова//“Політична наука в Україні 1991 — 2016”.в 2 т., Т. 1. Київ: Парламентське видавництво, 2016. С. 512-524.

Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у ХХІ столітті: монографія / Ред. кол. В.В. Попков (наук. керівн.), Є. С. Огаренко, Н.Є. Степанова, О. Ю. Хорошилов). Одеса, ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2020. 296 с.

Сучасні політичні процеси : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад.: Л. Кормич, І. Милосердна, А. Прохоренко ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 58 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/25693/Сучасні%20політичні%20процеси.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

Інформаційні ресурси

1. <http://irows.ucr.edu/> The Institute for Research on World-Systems
2. <https://web.archive.org/web/20051029101900/http://jwsr.ucr.edu/index.php>
3. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
5. <http://www.info-library.com.ua/books.html> – Електронна бібліотека підручників.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання реферативних доповідей, індивідуального завдання, тестові завдання.

Види роботи	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Тема 1. Вступ. Предмет, мета та завдання курсу. Політика як суспільне явище	0 – 10 (опитування)	0 – 10
Тема 2. Політична влада	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 3. Політична системи суспільства. Політичні режими	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 4. Держава як основний політичний інститут	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 5. Політичні партії та партійні системи	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 6. Політична еліта та політичне лідерство	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 7. Вибори та виборчі системи	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 8. Політичні процеси. Модернізація та демократизація суспільства	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 10. Політична культура суспільства	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 11. Світова політика	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Всього за практичні заняття		0-100

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік складає здобувач, який виконав усі обов’язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 35 і більше балів.

Для здобувачів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60), допускається виконання додаткового завдання за темами лекційних, практичних занять чи самостійної (ІНДЗ) роботи або надається можливість пройти усне опитування на знання змісту навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувачів складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від здобувача систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.